

OUDER WESTLAND

In deze rubriek wordt teruggeblikt op een historische periode of gebeurtenis in Westland.

Ten Have Plant in Honselersdijk bestaat een eeuw, is de grootste campanulakweker van ons land, is ook groot in cyclamen. Inmiddels 'regeert' de derde generatie driekoppig dit wat eigenwijze familiebedrijf waar ze van elk discussiepunt gewoon een experiment maken.

▲ De derde generatie Ten Have, links Rob, rechts zijn broer Vincent en in het midden hun neef Dion.

FOTO THIERRY SCHUT

▲ Oprichter Anton ten Have met een van zijn zestien kinderen.

FOTO ARCHIEF TEN HAVE PLANT

In de luwte 'wereldberoemd'

Rien van den Anker

Ten Have Plant 100 jaar. Heel bijzonder, enerzijds een van de oudste Westlandse potplantenkwekers, anderzijds, menig een zal er nog nooit van hebben gehoord. Geen onderneming die publiekelijk breed aan de weg timmert, geen glanzend groot hoofdkantoor. Nog sterker, om het bedrijf te vinden moet je bij de Mariëndijk in Honselersdijk een tuinderspad op en vraag je je drie keer af of je wel goed zit.

De parkeerplaats ontbeert dikke Mercedesen of Audi's; Ten Have Plant is een echt familiebedrijf, wars van enige opsmuk of overdreven luxe.

Bescheiden

„We zijn bescheiden en ook een tikkeltje eigenwijs”, lacht Rob ten Have, een van de drie directeuren van de onderneming. De andere twee zijn broer Vincent en neef Dion. „Je had ons hooguit kunnen kennen van de naam Decorum, omdat die organisatie voor ons de marketing doet. Maar je kent vast en zeker wel onze campanula's of cyclamen.”

We spreken in een eenvoudige maar praktische kantoorruimte met uitzicht op een gigakas waar geheel geautomatiseerd campanula's heen en weer worden getransporteerd. Ogenscheinlijk van hier naar elders, maar het tegendeel is waar. Een station met camera's rondom registreert alles: grootte, hoogte, bloem, noem maar op. Die goedgekeurd zijn, komen op het eindstation. Klaar voor

vertrek naar de veiling.

Het was zijn opa Anton die begin vorige eeuw het Overijsselse Boerhaar verliet om in Honselersdijk een tuinderij te kopen. 's Zomers teelde hij tomaten, aubergines en snijbonen, in de winter andijvie, bloemkool, spinazie en raapstelen. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog begon hij met cyclamen, in een tijd dat potplantenteelt nog niet echt bekend was. De handgemaakte terracotta potten haalde hij in Rijswijk. De markt was nog klein maar Anton geloofde erin. Toen zijn tweelingzonen Ton en Theo in de zaak kwamen, was het bedrijf een bekend kenniscentrum van de cyclamenteelt. Wie over die plant iets wilde weten of leren kon bij dit trio terecht.

Omdat de teelt van cyclamen maar een deel van het jaar beslaat, zochten en vonden ze voor de andere maanden een alternatief. Dat werd de cam-

panula, de klokjesbloem, die de broers door veredeling en vermeerdering ziektevrij en compact wisten te maken. Een flexibele plant noemen ze dat bij Ten Have, zowel goed voor binnen als voor buiten. In die tijd, noem het maar een beetje geluk, kregen ze van een veredelingsbedrijf een zakje campanulazaad uit Japan. Juist omdat ze al zo deskundig waren konden ze daarmee de seizoensplant tot een nog beter en sterker ras kruisen. Als enige slaagden ze erin om de Ster van Bethlehem, de grootbloemige campanula isophylla tot een succes te maken. Nog steeds.

Marktleider

Sinds de komst van de drie kleinzonen van Anton is Ten Have alleen maar gegroeid, werden buurtuinen gekocht en is er ultiem geautomatiseerd. Zijn ze in Nederland inmiddels marktleider op het gebied van

Dat Ten Have misschien niet zo heel erg bekend is bij het grote publiek, is een welbewuste keuze

–Rob ten Have

campanula's en daarnaast ook heel groot in cyclamen die ongeveer 30 procent van de omzet bepalen. Inmiddels teelt het bedrijf op zo'n 4 hectare grond in het voorjaar ruim 2,5 miljoen campanula's en in het najaar ruim een half miljoen cyclamen. Rob komt toch nog even terug op die onbekendheid. „Dat Ten Have desondanks misschien niet zo heel erg bekend is bij het grote publiek, is een welbewuste keuze. Juist daarom wordt er samengewerkt met Decorum Plants, dat doet met die naam de marketing.” Hij knikt instemmend, Ten Have is daardoor een soort 'wereldberoemd' in de luwte.

Houtje-touwtje

Trots meldt hij dat ze hun onderneming soms ook wel een houtje-touwtjebedrijf noemen. Omdat ze veel experimenteren en omdat dat altijd positief uitpakt. Van enige competitie tussen de twee broers en een neef is geen enkele sprake. „De taakverdeling is duidelijk, al kijken we wel constant met elkaar mee. Vincent doet de verkoop, Dion zorgt voor de teelt en ik voor het klimaat, energie en algemene zaken. En dat werkt perfect. En ja, we zijn ook een beetje eigenwijs.” Nooit een verschil van mening? „Oh, jazeker en met drie heb je altijd twee tegen één.”

Dan bijna filosofisch: „Maar voor ons is het belangrijk wat waar is en niet of je gelijk of ongelijk hebt. Wij hebben dan de instelling dat we tegen de minderheid roepen: Bewijs het maar, ook al ben je in de minderheid, ga maar experimenteren. En daar komt altijd wat uit.”

DRIE GENERATIES

Opa, een tweeling, broers en een neef

Het verhaal van Ten Have Plant telt inmiddels drie generaties, de vierde is nog te jong. Het begon met Anton, een Overijsselse boerenzoon, die via een stageplek en interesse in groente en fruit in het Westland belandde en een tuin-

bouwbedrijf opzette. Hij had – uit twee huwelijken – 16 kinderen, eigenlijk ook twee levens.

Vooroorlogs

Het eerste was door drongen van vooroorlogse tradities, soberheid en vroomheid.

Het tweede van positieve wederopbouw met economische welvaart.

De tweelingbroers Theo en Ton – uit het tweede gezin – namen in de jaren zeventig het bedrijf over. Zij specialiseerden het bedrijf verder succesvol in

potplanten. Met twee soorten, cyclamen en campanula's, bekend als de klokjesbloem. Rob en Vincent, twee zonen van Theo, en Dion, zoon van Ton, komen in 1997 aan het roer en richten zich vooral op bedrijfs groei en automatisering.